

The Path of the Mystic # 38 vraag 2

GELIEFDE OSHO,

IK HEB NAAR EEN KAT GEKEKEN DIE MET EEN MUIS SPEELDE VOORDAT HIJ HEM DOOD MAAKTE OM OP TE ETEN. ALSOF HET EEN SPEL IS, LEEK HET ALSOF DE KAT HEEL VEEL PLEZIER HAD IN HET MARTELEN VAN DE ARME MUIS. IK HEB VAAK ONTDEKT DAT IK TUSSENBEIDE KWAM TEN BEHOEVE VAN DE ARME MUIS.

IS WREEDHEID EEN INHERENTE KWALITEIT VAN HET BESTAAN OF EEN DEEL VAN ONZE BIOLOGIE, OF WAT IS HET?

Wreedheid is een misverstand. Het komt in ons op door de angst voor de dood. We willen niet sterven, dus voordat iemand jou dood maakt, zou je hem willen dood maken – want aanval is de beste methode tot verdediging. Ik citeer Machiavelli, van wie het achterkleinkind een sannyasin is. Machiavelli heeft de politieke mind in het Westen enorm beïnvloed.

Vijfduizend jaar geleden werd hetzelfde type mens in India geboren; zijn naam was Chanakya. Hij heeft de oosterse politieke mind op dezelfde manier beïnvloed.

Je zult verbaasd zijn als je weet dat na India's bevrijding en al het praten over geweldloosheid en de geweldige macht van geweldloosheid die India zijn vrijheid heeft gegeven... terwijl Gandhi nog in leven was, noemden ze de diplomatieke wijk van New Delhi 'Chanakyapuri', naar die man van vijfduizend jaar geleden, Chanakya. Chanakyapuri betekent de Stad van Chanakya. En hij zei precies datgene wat Machiavelli pas twee tot drie eeuwen geleden zei: 'Aanval is de beste verdediging'.

Je weet niet wie je gaat aanvallen. In het dierenrijk en in de menselijke wereld heerst enorme concurrentie. Dus mensen blijven eenvoudig aanvallen, en maken zich er niet druk om wie ze aanvallen of diegene hen echt ging aanvallen. Maar er bestaat geen manier om dat te ontdekken – het is beter geen risico te nemen.

En wanneer je iemand aanvalt, wordt je hart langzaam steeds harder en je begint van het aanvallen te houden. Het verschijnsel kan bij dieren worden waargenomen, want het is dezelfde concurrentie – voor voedsel, voor macht... De laatste ontdekkingen hebben aan het licht gebracht dat bijna alle dieren een zekere hiërarchie hebben. Als je twintig apen in een boom ziet zitten, dan wordt de bovenste tak bezet door de president. Hij is de machtigste aap, hij heeft iedereen verslagen. En omdat hij de allermchtigste is, heeft hij de beste vrouwen om zich heen. Niemand kan die vrouwen aanraken. De arme apen op

de laagste takken hebben helemaal geen vrouwen, want het aantal van beide seksen is gelijk.

Onder de president zit de eerste minister, hij heeft zijn eigen groep vrouwen. Vervolgens is er het kabinet. En naarmate je verder in de boom naar beneden gaat, zitten daar de gewone apen – de bedelaars, de lanterfanter, de criminelen. Zij hebben niets.

En vaak is er chaos. Als de oude aap doodgaat, dan is er weer een geweldig conflict: wie gaat de baas worden? Maar zelfs als de oude aap nog leeft maar te oud is geworden, kunnen de jongere apen hem niet tolereren; dan gooien ze hem eruit. Een jongere aap wordt dan het hoofd van de groep, en hij neemt bezit van de vrouwen van de oude aap die nu op de laagste tak zit.

Net als Richard Nixon – niemand bekommert zich erom, niemand maakt zich er druk om: je hebt gefaald. Of Jimmy Carter die weer met zijn handel in pinda's is begonnen, zonder zich beschaamd te voelen dat het een grote neergang is van president naar de pinda's. Maar wat kun je anders doen? En van deze mensen zal niets meer gehoord worden totdat ze komen te sterven. Dan komt er misschien een kleine mededeling in de nieuwsbladen dat de ex-president van de Verenigde Staten is gestorven.

Wreedheid is niets anders dan een concurrerende geestesgesteldheid om de eerste te zijn. Als het geweld betekent, dan maar geweld – maar je moet de eerste zijn. Het zit in de dieren; en het zit in de mens. Maar waarom deze haast om de eerste te zijn?

De existentiële reden is de dood. Het leven is onzeker: vandaag leef je, morgen ben je er misschien niet meer. En er is zoveel om plezier aan te beleven en de tijd is zo kort. Dit gebrek aan tijd en zo veel om te beleven, zo veel om van te houden, zo veel om van te genieten, schept een hectische waanzin: je moet alles als eerste bereiken zodat je niets misloopt. En als iemand anders daar is gearriveerd, dood hem dan, als het nodig is om hem te doden.

Wreedheid verdwijnt enkel – en op die manier vind ik de aanwijzing waarom wreedheid bestaat – ze verdwijnt alleen wanneer je weet dat dood niet bestaat.

Wanneer je iets onsterfelijks in je ervaart, verdwijnt elke wreedheid. Dan maakt het niet uit. Je hoeft niet te rennen, je kunt gewoon een ochtendwandeling maken. En als iemand druk op je uitoefent, kun je hem voor laten gaan, want de arme kerel weet niet dat de wereld oneindig is, het leven oneindig is. Er bestaat geen kans om iets te missen – zo niet vandaag, dan morgen. Maar als je het begrijpt kunt je niets missen.

In feite kun je veel mislopen door te vechten en gemeen te zijn naar elkaar, door gewelddadig te zijn, omdat dit hele proces je verhardt, je hart tot een steen maakt. En het hart dat is geworden tot een steen, gaat alles mislopen wat geweldig is, alles wat prachtig, alles wat gelukzalig is.

Maar het is moeilijk om dit aan de dieren uit te leggen. Het echte probleem is dat het zelfs moeilijk is om het aan mensen uit te leggen dat door wedijver, wilde ambitie, alles als eerste pakken, je een waanzinnige wereld creëert waarin niemand van iets geniet en iedereen arm blijft.

De enige manier om het mensen te laten begrijpen is hen helpen hun onsterfelijke zelf te voelen, en dan verdwijnt alle wreedheid onmiddellijk. Het is de korte levensduur die het probleem schept. Als je naar beide kanten oneindigheid bezit – verleden en toekomst – is het niet nodig haast te hebben, zelfs niet nodig te wedijveren. Het leven is zo enorm en zo volledig, je kunt het niet opgebruiken. Maar heel weinig mensen mediteren, heel weinig mensen kennen het eeuwige zelf, en dan blijven ze natuurlijk wreed en gewelddadig. Het is niet iets wezenlijks, het is niet iets dat je door de natuur is gegeven. Het is een bijproduct, een onbegrip, en je hebt niets gedaan om te begrijpen waarom het zo is.

Ik zat in Nagpur in India in een treinstation, en ik stond net op het punt een coupé met airconditioning binnen te gaan toen er een man kwam aanrennen, me aan de kant duwde en zijn koffers naar binnen sleepte. Ik stond terzijde en sloeg de hele zaak gade – want de trein zou daar nog een half uur blijven staan. En in een coupé met airconditioning gaan niet veel mensen komen. En mijn zitplaats was gereserveerd.

Toen hij alles naar binnen gebracht had, vroeg ik: ‘Kan ik binnenkomen?’ Hij schaamde zich een beetje. Hij zei: ‘Het spijt me dat ik u aan de kant duwde.’ Ik zei: ‘Nee, dat is geen probleem. Mensen hebben haast om de trein te halen; alleen maar een misverstand... u denkt er niet bij dat deze trein hier nog een half uur blijft staan. En er zijn maar twee passagiers, u en ik. Ik denk dat het ons in een half uur gemakkelijk lukt om binnen te komen – het maakt niet uit wie het eerst naar binnen gaat. En mijn zitplaats is gereserveerd, dus dat is geen punt... en ik denk dat uw zitplaats ook wel gereserveerd zal zijn.’

Reizen in een coupé met airconditioning zonder de zitplaats te reserveren is heel moeilijk. Degenen die eraan gewend zijn te reizen in de klasse met airconditioning moeten vijftien dagen van tevoren reserveren; anders is het puur toeval als er een zitplaats beschikbaar is, want er zijn er niet veel. In de hele trein is er maar één coupé met airconditioning.

Hij zei: ‘Nee, mijn kaartje is niet gereserveerd.’

Ik zei: 'Toch was er geen haast. In plaats van de coupé binnen te gaan, had u de conducteur te pakken moeten krijgen om te kijken of er al dan niet een zitplaats beschikbaar is.'

Ik ging naar binnen en vond mijn zitplaats. Hij keek naar de naambordjes op de deuren: er was geen andere plek. Dus kwam hij naar mij toe en zei: 'Misschien had u gelijk – ik had naar de conducteur moeten uitkijken. Er lijkt geen plaats te zijn, tenzij iemand niet komt of halverwege is uitgestapt of misschien bij het volgende station uitstapt.'

En precies op dat moment kwam de conducteur binnen. Hij zei tegen de man: 'Ik heb je weggestuurd uit de derde klas omdat je geen kaartje had. Toen ging je de tweede klas binnen en ik stuurde je weg uit de tweede klas. Vervolgens ging je de eerste klas binnen, en ten slotte dacht je nu misschien dat in de coupé met airconditioning niemand gaat reserveren. Gewoonlijk controleert niemand dat omdat iedere zitplaats gereserveerd is, maar ik ben je gevolgd.'

Ik zei tegen die man: 'U had zelfs geen kaartje, en u dacht dat er misschien een zitplaats voor u gereserveerd was! En u haastte zich, duwde me gewoon opzij. Ik begrijp niet wat voor type mens u bent. Maar één ding kan ik wel begrijpen: uw ongerustheid. Nu kan ik wel inzien dat u me niet weggeduwd heeft – u was bang dat de conducteur u zou zien. Hij heeft u van drie andere plekken weggestuurd en hij zal hier ook arriveren, dus voordat hij u bereikt, naar binnen gaan en ergens neerstrijken, doen alsof u slaapt of iets dergelijks, of gewoon naar het toilet gaan en daar blijven staan. Uw haast en uw onmannelijk gedrag, uw wild geduw tegen mij, laat eenvoudig zien dat er in u iets ontbreekt.'

Mensen die verkeerde dingen doen, ontbreekt het psychologisch altijd aan iets, en als ze geholpen kunnen worden gewoon wat te mediteren, is het niet zo'n groot probleem; de menselijke samenleving kan op zijn minst alle geweld kwijtraken. En als de maatschappij alle geweld kwijtraakt, betekent dat een psychologisch en spiritueel een gezonde samenleving.

Maar je kunt rechtstreeks niets doen aan wreedheid, je moet iets indirect doen. Je moet iets doen met meditatie. En de mensen die door de eeuwen heen gemediteerd hebben, hebben allemaal bewezen dat ze absoluut geweldloos werden. Geweldloosheid lijkt een piekervaring te zijn van hen die begrepen hebben dat er niets is dat hen kan vernietigen; dan verdwijnt alle angst. Het is angst die geweld veroorzaakt, het is angst die wreedheid teweegbrengt. Je kunt rechtstreeks niets doen aan wreedheid, je moet iets doen aan angst, waaruit het voortkomt.

Het kat en muis spel is heel belangrijk. Het is niet alleen wreedheid, het is veel meer. De kat is er absoluut zeker van de muis te vangen. Ze houdt van het spel de muis wat ruimte te laten zodat de muis het gevoel heeft dat hij kan ontsnappen. De muis rent weg van hoek naar hoek, denkende dat hij kan ontsnappen, en de kat geeft hem voldoende kans om te ontsnappen, want ze weet dat ze hem gewoon met een enkele sprong afmaakt. Er zit geen plezier in het alleen maar afmaken van de muis. Ze wil wat opwinding teweegbrengen, wat uitdaging – dat het niet alleen maar gaat om een muis die ze heeft gedood, maar om een geweldige muis die bijna op het punt stond te ontsnappen. Het is geen wreedheid maar ego waar ze plezier in heeft.

Ze kan de muis meteen doden. Het is niet nodig hem van de ene kamer naar de andere kamer te laten gaan, van de ene plek naar de andere plek, maar dit geeft haar het idee: ‘Wat heb ik een geweldige macht. Hij kan wel goed zijn in ontsnappen, maar hij kent MIJ niet.’ En ten slotte doodt ze de muis. Dus de basisbehoefte van het eten van de muist is vervuld, en tevens is de grote behoefte aan ego gevoel, aan geweldig voelen, ook vervuld.

Ik heb een verhaal gehoord – je hebt er vast ook wel van gehoord – dat in een huis een kat zoveel muizen doodde dat ze uiteindelijk bij elkaar kwamen en de oude wijzen vroegen: ‘Wat moeten we nou doen?’

En een wijze oude muis zei: ‘Er is een eenvoudige methode: hang gewoon een bel om de nek van de kat zodat de bel rinkelt waar ze ook gaat en ervoor zorgt dat de muizen alert zijn.’

Een uitstekende oplossing, even perfect als vele oplossingen die door godsdiensten en politici gepropageerd worden; je kunt er geen enkel barstje in ontdekken.

Alleen zei een jonge muis: ‘Maar wie gaat deze geweldige taak uitvoeren?’

De wijze oude muis zei: ‘Het is mijn werk om advies te geven. Ik geef gewoon raad, persoonlijk advies; voor de actie moet jij beslissen. Ik heb je een uitstekend advies gegeven. Wie het nu al of niet gaat doen – dat is jouw zaak.’

Dit is een welbekend verhaal, duizenden jaren oud. Maar ik heb het compleet gemaakt, want het is oud en het had wat nieuwe aanvulling nodig.

Dus het vindt opnieuw plaats – weer een grote bijeenkomst, weer hetzelfde advies. En in plaats van te zeggen dat het onmogelijk is, zegt een jonge muis: ‘Prima, ik ga het doen.’ Iedereen is geschokt, want het gaat tegen de traditie in. Het verhaal is eeuwenlang door gegaan – iedereen heeft gevraagd hoe je dat moet doen, en wie het gaat doen, en daar eindigt het verhaal. En deze dwaas zegt dat hij het doet!

Zij zeggen: 'Ken je het verhaal? Het is niet een nieuw verhaal, het is zo oud als de muizen. Voor ons hele verhaal zijn wij bij elkaar gekomen en onze ouders hebben geadviseerd. Je bent overigens de eerste idioot, dit is niet de manier om het verhaal te beëindigen.'

Maar de jonge muis zei: 'Idioot of niet, ik ga het doen.'

Zij zeiden allemaal: 'Maar dat doet het verhaal teniet!'

Hij zei: 'Wat er ook gebeurt – of het verhaal teniet wordt gedaan of niet – morgenochtend heeft de kat een bel om haar nek gebonden.'

Ze dachten allemaal dat hij gek was. Duizenden jaren hebben mensen over het verhaal gesproken, en het bereikt altijd hetzelfde punt en de bijeenkomst is uiteengegaan, want wat kan er gedaan worden? Wie kan het doen? Dit is vreemd... gewoon een generatiekloof. Hij begrijpt het oude verhaal niet, de traditionele orthodoxie – dat het nooit uitgevoerd is en het niet uitgevoerd kan worden. Maar wie legt het uit aan deze idioot die zegt: 'Morgenochtend zal je het zien?'

En de volgende ochtend hoorden ze de bel. 'Allemachtig!' Alle muizen keken uit vanuit hun holen. De bel was aan de nek van de kat gebonden, en de kat kwam eraan – heel erg verbluft want de bel rinkelde – en voordat ze een muis benaderde, glipte hij eenvoudig zijn hol in. Ze kon niet begrijpen wat er was gebeurd, hoe de bel om haar nek was komen te zitten. En tegen de avond stierf ze van de honger want geen enkele muis...

En alle muizen verzamelden zich en vroegen: 'Wat heb je gedaan? Je hebt het hele verhaal tenietgedaan, maar dat is prima want je hebt het echt gedaan!'

Hij zei: 'Het is een eenvoudige zaak. Ik sta eenvoudig verbaasd waarom het verhaal gedurende duizenden jaren niet is tenietgedaan. Ik ben gewoon naar buiten gegaan, naar een apotheek, en heb wat slaappillen mee terug genomen en die pillen in de melk gestopt die elke dag 's avonds aan de kat wordt gegeven. Ze viel in diepe slaap en het lukte mij de bel om haar nek te binden. En in de ochtend toen ze wakker werd, kon ze niet geloven wat er gebeurd was en ze kon hem niet losmaken – dat is onmogelijk. Van nu af aan is het voor geen enkele muis nodig om bang te zijn voor een kat.'

Een eenvoudige formule... Die geweldige adviseurs en ouderen geven gewoon alleen maar advies. Ze zeggen niet precies wat er gedaan moet worden; ze geven alleen een geëigende procedure over van alles en zeggen: 'Ga niet de verkeerde weg.'

Als je wilt dat de mens niet wreed is, leer hem dan niet: 'Wees niet wreed. Wreedheid is gemeen, het is dierlijk. Het laat je niet echt menselijk te zijn.' Dat kan zijn wreedheid onderdrukken, maar het komt er dan op een andere manier uit, door een andere oorzaak. Pak het op de juiste manier aan.

Er zit angst in ieder mens die vernietigt. Er is angst dat het leven kort is en de concurrentie hard is, dus als je niet voldoende gewelddadig bent, ga je een verliezer worden. Maar de werkelijkheid is dat alleen de geweldloze overwint, ieder ander is een verliezer.